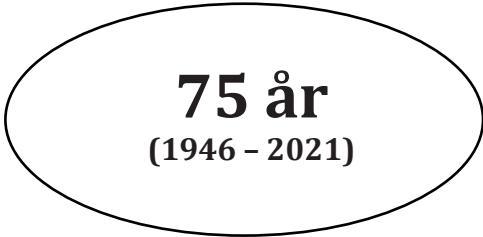

Hvem sætter dagsorden for gamle menneskers liv?

NATIONAL KONFERENCE OM ALDRING OG SAMFUND
TORS DAG DEN 28. OKTOBER OG FREDAG DEN 29. OKTOBER 2021

Abstracts

75 år
(1946 - 2021)

Dansk Gerontologisk Selskab

danskgerontologi@gmail.com

danskgerontologi.dk

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/dansk-gerontologisk-selskab/>

TORSDAG 10.00 - 12.15

LOKALE F

FÆLLES SESSION: VELKOMST OG INTRODUKTION

Jette Thuesen, formand for Dansk Gerontologisk Selskab og Karen Humle, violinist.

FÆLLES SESSION: LEVE HELE LIVET. HELE LIVET.

Leder af sessionen: Rose Marie Tillisch, præst, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.

EN HELHETLIG OMSORG

Per Gunnar Disch, førstelektor ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Kort pause

ER ALDRING ET PROBLEM?

Runar Bakken, dosent emeritus ved Universitetet i Sørøst-Norge.

12.15 - 13.15 FROKOST

RESTAURANTEN

13.15 - 14.30

LOKALE F

FÆLLES SESSION

Leder af sessionen: Charlotte Juul Nilsson, lektor, Afdeling for Social Medicin, Institut for Folkesundhedsvidenskab, KU.

SAMSKABELSE OG SOCIETAL IMPACT – ERFARINGER FRA ET FORSKNINGSPROJEKT BLANDT MIDALDRENDE OG ÆLDRE I ET UDSAT BOLIGOMRÅDE

Rikke Lund, professor, afdelingsleder, Afdeling for Social Medicin, KU.

FORSKNING OG FORANDRINGSKRAFT – HVORDAN MÅLER MAN VIDENSKABENS BIDRAG TIL PRAKSIS?

David Budtz Pedersen, professor, Institut for Kommunikation og Psykologi, AAU.

14.30 - 14.40 KORT PAUSE

14.40 - 15.30

LOKALE F

FÆLLES SESSION

Leder af sessionen: Paolo Caserotti, professor, Idræt og Biomekanik, Center for Active and Healthy Ageing, SDU

BETYDNINGEN AF ET ÆLDRERÅD I KOMMUNEN – OG AF FOREBYGGELSESRÅDET FOR ÆLDREBEFOLKNINGEN. BIDRAG TIL: HOLD RASKE ÆLDRE RASKE. ET GODT ÆLDRELIV TRODS SYGDOM

Finn Kamper Jørgensen, pensioneret læge, fhv. direktør, Statens Institut for Folkesundhed, medlem af Bestyrelsen i Danske Ældreråd.

16.00 - 17.40**LOKALE F****FÆLLES SESSION****"NÅR JEG BLIVER GAMMEL" – ÆLDRES STEMME OM DET GODE LIV NÅR ALDERDOMMEN ER SVÆR**

Lone Grøn, professor mso, VIVE, Lise Bonnevie, programchef, VELUX FONDEN og Jette Thuesen, seniorforsker, REHPA.

17.30 - 17.40 FÆLLES AFRUNDING

Karen Humle, violinist.

19.00 - ? MIDDAG – EFTER KØKKENCHEFENS VALG!**RESTAURANTEN**

CHANGE AND CONTINUITY

Invitation til den 26. nordiske gerontologiske kongres
Odense, 8.-10. juni 2022

Dansk Gerontologisk Selskab, Dansk Geriatrik Selskab og Nordisk Gerontologisk Forening sætter med den 26. nordiske kongres for gerontologi (NKG) rammen for diskussion og fordybelse i emner omkring aldring og ældre menneskers liv.

Livet handler om forandring og kontinuitet. Vi oplever os selv og vores omgivelser forskelligt gennem livet. For de fleste mennesker er senlivet ofte præget af store overgange, der bevæger sig mod skrøbelighed og flere tab – men det kan også være en del af livet med mere tid til at deltage i ønskede aktiviteter, udforske nye muligheder og affinde sig med eller møde nye udfordringer. Corona-pandemien viste sig at være en udfordring, især for skrøbelige og sårbare mennesker og samfund. Det har dog også givet os værdifulde nye indsigter og gjort os mere opmærksomme på værdierne i livet.

På vegne af arrangørerne inviterer vi fagfolk, forskere, beslutningstagere og virksomheder til at undersøge og diskutere spørgsmål om forandring og kontinuitet i aldring og livet som gammel. Foredrag i plenum, symposier, orale præsentationer, posters og udstillinger vil afspejle temaer fra en lang række gerontologiske og geriatrike emner, især: Digitalisering og teknologi – Boliger, generationer og mobilitet – Livsstil, engagement og overgang – Uddannelse og kompetencer i aldrende samfund – Sygelighed, medicinsk behandling og aldringsprocesser – Et godt liv og en god død.

Vi inviterer til, at præsentationer og diskussioner adresserer perspektiver, der har stor indflydelse på samfund og fremtidige generationer: Borgerperspektiv, etnicitet, ulighed, bæredygtighed og økologi, corona-pandemien og nedlukningen.

Kongressen giver mulighed for at lære Odense, H.C. Andersens fortryllende by, at kende – kun en time med tog fra København. Det nye conferencecenter, Odeon, ligger i charmerende, brostensbelagte gader få skridt fra digterens hus og museum. En del af byen er for nylig blevet byfornyset til let tilgængelige kultur- og shoppingområder – ikke at forglemme parkerne langs Odense å og det nye rekreative havneområde. Forandring og kontinuitet! Vi glæder os til at hilse på dig i Odense i 2022.

Dansk Gerontologisk Selskab

Call for symposier, abstracts og tilmelding er åben!

Frist for symposie-abstracts er 14. november.

Følg programmet, tilmeld dig og indsend på www.26NKG.dk

Fredag, den 29. oktober

FREDAG 9.00 - 10.15

LOKALE F

FRIE FOREDRAG

Leder af frie foredrag: Eva Algreen-Petersen, forstander, Plejecentret Aftensol.

VIDENSBASEREDE INDSATSER PÅ PLEJEHJEM: SMÅ FORANDRINGER MED STOR EFFEKT

Mette Andresen, chefkonsulent, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

Baggrund: Der er et stigende behov for at fremme den generelle trivsel hos plejehjemsbeboere med demenssygdom. Det samme gælder brugen af vidensbaserede indsatser i demenspleje – og omsorgen. I den aktuelle nationale forskningsstrategi på demensområdet peges der på rehabiliterende tilgange som midler til at fremme trivsel.

Det amerikanske plejehjemsprogram "Nexus", som har eksisteret i 25 år i 10 stater i USA, har kunnet vise overraskende resultater hos deres beboere mht. trivsel, fysisk formåen og kognition. I 2018 blev programmet oversat til en dansk kultur og kontekst og i 2019 afprøvet i et pilotprojekt efterfulgt af implementering på flere plejehjem i løbet af 2020.

Formål: Formålet var at øge ledere og medarbejderes bevidsthed og systematik i deres planlægning og udførelse af arbejdet med at sikre beboernes generelle trivsel. Ligeledes at give beboere med let til moderat demens mulighed for en hverdag med øget fokus på at stimulere deres fysiske og kognitive formåen.

Dataindsamling: Pilotprojekter på 3 plejehjem blev efterfulgt af implementering på yderligere 6 plejehjem i løbet af 2020. Processen på de i alt 9 plejehjem var den samme og hvilede på aktionslæringsprincipper og høj grad af ledelsesinvolvering. I alt medvirkede 375 beboere og 400 medarbejdere. Dataindsamlingen bestod bl.a. af før/efter test med MMSE og Barthel 20 hos 23 beboere med let til moderat demens. Desuden fokusgruppeinterviews med i alt 45 medarbejdere.

Resultater: De aktionslæringsbaserede implementeringsmetoder viste sig velegnede. Resultaterne viste, at 19 ud af 23 beboere øgede deres MMSE score med i gennemsnit 5.05 point, og at 20 ud af 23 øgede deres score i Barthel 20 med i gennemsnit 1.95 point. Resultaterne fra fokusgruppeinterviewene viste, at beboernes trivsel var øget generelt – fx bedre appetit, bedre søvn og flere havde knyttet venskaber. Medarbejderne oplevede en større arbejdsglæde.

Konklusion: En målrettet vidensbaseret indsats ser ud til at kunne fremme trivsel hos både beboere og medarbejdere.

BESØG PÅ MODERSMÅL

Alma Bekturganova Andersen, projektleder, Besøg På Modersmål, Foreningen Verdens kvinder i Danmark

Baggrund: *Besøg På Modersmål* er et projekt, som startede i oktober 2019 med støtte fra bl.a. Fonden Ensomme Gamles Værn.

Projektet har som målgruppe ensomme ældre med etnisk minoritetsbaggrund med sociale og kulturelle barrierer for aktiv deltagelse i samfundet. Antallet af ældre med etnisk minoritetsbaggrund kommer til at stige voldsomt i de kommende år. Antallet af ikke-vestlige indvandrere over 65 år vil stige til mere end 102.000 i 2040. Ældre indvandrere med ikke-vestlig baggrund er væsentligt mere ensomme end etniske danske ældre.

Formål: *Besøg På Modersmål* har til formål at udvikle en frivillig besøgsordning for udsatte, primært ældre, med forskellig etnisk oprindelse, som er ensomme på grund af sproglige og kulturelle barrierer. Vi skaber et netværk af frivillige besøgsvenner, som i samarbejde med de professionelle aktører på området opsøger og skaber kontakt til de ensomme ældre og taler med dem på deres modersmål. Gennem fælles modersmål skaber vi social tilknytning og modvirker negative effekter af ensomhed med fokus på sundhed, kost, medicin og motion.

Materialer og metoder: Vi har udarbejdet:

- 1) Et kursusprogram for frivillige, der sikrer en klar arbejdsdeling med det professionelle social- og sundhedssystem.
- 2) En kontrakt med de frivillige, med en etisk standard omkring fortrolighed, økonomi mv.
- 3) En metode til at matche besøgspar, så besøgsvenner og frivillige bliver identificeret, matchet og registreret på en korrekt og forsvarlig måde.
- 4) Der gennemføres en kvantitativ og kvalitativ evaluering af projektet.

Resultater: Vi har dannet ca. 80 velfungerende par. Vi har 160 frivillige på 26 sprog involveret i projektet.

Konklusion: *BPM* fylder et hul som den kommunale indsats mod ensomhed ikke kan løfte. Ensomhed forstærket gennem sproglig isolation kan afhjælpes gennem et samspil mellem en offentlig og frivillig indsats.

DEN SVÆRE SAMSKABELSE: FORVENTNINGER OG PRAKSIS I SAMARBEJDET MELLEM KOMMUNER OG CIVILSAMFUND

Morten Frederiksen, ph.d., professor og Ane Grubb, ph.d., postdoc, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet – København

Foredraget er baseret på SAMAKT-forskningsprojektet, hvor vi undersøgte brugerrettede samskabelsesaktiviteter mellem kommune og civilsamfund på ældre- og integrationsområdet. Formålet var at undersøge, hvordan frivillige og kommunale medarbejdere rent faktisk udvikler samskabelsesaktiviteter, hvordan de omsætter dem til praksis og hvilket udbytte brugerne får af samskabelsen. Et centralt fokus i projektet har været de store forskelle mellem den frivillige og offentlige sektor i forhold til værdier og praksis samt hvordan disse forskelle konkret forenes (eller ikke), når der samskabelses borgerrettede velfærdsservices. Projektet er gennemført i perioden 2017-2020 som et etnografisk- og interviewbaseret studie af en række konkrete samskabelsesaktiviteter og -projekter rettet mod sårbare ældre og flygtninge i Aalborg Kommune. Projektet er gennemført i et samarbejde mellem Røde Kors, Ældre Sagen, Dansk Flygtningehjælp, Aalborg Kommune, VIVE og Aalborg Universitet. Projektet er støttet af VELUX FONDEN. Projektet viser, at tværsektoriel samskabelse indebærer en række udfordringer, fordi de to sektorer har meget forskellige værdier og praksisser. Undersøgelsen viser, at de store idealer, der kendetegner samskabelsesbevægelsen, kan stå i vejen for samskabelse i praksis og forhindre, at samskabelse bliver brugerrettet og tager udgangspunkt i brugernes behov. Undersøgelsen viser også, at der er en række begrænsninger i de frivilliges rolle som brobyggere mellem udsatte borgere og lokalsamfund og som formidlere af udsatte borgers behov og ønsker. Et centralt emne er også konflikten

mellem samskabelse og repræsentativt demokrati og hvordan forskellige velfærdsområder giver vidt forskellige vilkår for samskabelse. I projektet peger vi på et behov for en ny type samarbejdsformat, der er praksisorienteret, eksperimenterende og brugerinddragende samt på vigtigheden af fælles fysiske rum i samskabelsesaktiviteter.

GODE ERFARINGER MED SAMSKABELSE: KIRKEN UD AF KIRKEN

Rose Marie Tillisch, præst, vidensmedarbejder i Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

De sidste par år har Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter haft fokus på det gerontologiske område. Et projekt har kørt på landsplan med følgende kommissorium: At styrke og synliggøre det folkekirkelige ældrearbejde med særligt fokus på mennesker ramt af demens og deres pårørende.

Til projektet har været knyttet en to-årig efteruddannelse af præster, kirkemusikere og kirke- og kulturmedarbejdere, med fokus på samværsformer og samskabelse. Det frie foredrag kommer med eksempler på samskabelse med Aarhus kommune, Den Gamle By og Folkekirken – det sociale arbejde i Aarhus samt lokale kirker. Med Hvidovre kommune og to af kirkerne der sammen med aktivitetshuset og daghøjskolen samt mellem plejehjem og kirke. Og endelig Hørsholm kommune, hvor der samskabelses til gavn for målgruppen i et samarbejde mellem frivilligcenter, demenskoordinator, Kokkedal kirke, ældreråd, fællespraksislæge og sidst, men ikke mindst, Skolebigården. Disse projekter har alle fungeret godt og til gavn for målgruppen: mennesker ramt af demens og deres pårørende.

FREDAG 9.00 - 10.15

LOKALE H

SYMPOSIUM: COACHING TO SELF CARE TIL ÆLDRE 70+ MED FYSISKE LIDELSER I OVERGANGE MELLEM SYGEHUS OG HJEM

- med fokus på borgernær rehabilitering efter operation for ny hofte, nyt knæ, ved faldforebyggelse og ved personlig hygiejne
- præsentation af konceptet 'Coaching to Selfcare' udforsket med aktiv involvering af ældre, medarbejdere og som undervisningsstema

Leder af symposium: Britta Hørdam, ph.d., seniorforsker, Diakonissestiftelsen.

COACHING TO SELF CARE TIL ÆLDRE 70+ MED NY HOFTE – IMPLEMENTERING AF NY FORSKNING

Britta Hørdam, ph.d., seniorforsker, Diakonissestiftelsen

Baggrund/formål: Tre klinisk kontrollerede studier blev gennemført med tilsammen 750 ældre med behov for ny hofte som følge af folkesygdommen slidgigt.

Formål:

- At undersøge de ældres selvvalgte helbredsstatus
- At involvere de ældre i udviklingen af behandlingen
- Følge de ældres forløb før og efter operation
- Udvikle en semistruktureret guide til individuel vejledning efter udskrivning
- Forberede de ældre til at deltage i kommunernes genoptræning
- Udvikle et Coaching to Selfcare-koncept med afsæt i de ældres individuelle behov for genoptræning både før og efter indlæggelse.

Plan: Coaching to Selfcare er udviklet som en 4-trinsmodel:

Fase 1: Forundersøgelse og deltagelse i tværfagligt seminar for de ældre og en pårørende.

Fase 2: Indlæggelse og operation.

Fase 3: Udskrivningssamtale og vejledning, hjælpemidler mm.

Fase 4: Planlagt follow-up 1 uge efter udskrivning med brug af semistruktureret interviewguide. Forberede de ældre til videre genoptræning i egen kommune.

Metode/Materiale: De tre studier blev gennemført med deltagelse af 3x 250 ældre (70+) opdelt i interventions- og kontrolgrupper. Studie 1 viste effekt af den personlige kontakt og faglige vejledning før og efter indlæggelse i to uger. Studie 2 viste effekt efter tidlig udskrivning og tidlig follow-up. Studie 3 viste effekt af brug af de fire faser og udskrivning efter 1-2 dage.

Resultater: Ved implementeringen var der 100% af de ældre, der ønskede at deltage i Coaching to Selfcare- konceptets fire faser, 98% gennemførte hele planen og var tilfredse med interventionen. 94% af de ældre var tilfredse med selve hofteoperationen.

Konklusion: Konceptet Coaching to Selfcare dokumenterede signifikant effekt af de fire faser før og efter operation samt som metode til involvering af de ældre i genoptræningen.

COACHING TO SELF CARE – PATIENTINVOLVERING FALDFOREBYGGELSE HOS ÆLDRE. FYSISK DYSFUNKTION OG MULTIPLE LIDELSER OMSAT TIL KLINISK BESLUTNINGSTAGEN I UNDERVISNING

**Lotte Evron, lektor, ph.d., Københavns Professionshøjskole,
Institut for Sygeplejerske- og Ernæringsuddannelser**

Baggrund/formål: Sygepleje til ældre mennesker, der er faldet, stiller krav til sygeplejerskers viden og kompetencer om alderdommen, de almindelige aldringsforandringer samt sygdomme og problemstillinger i den sene del af livet. Faldudredning og den efterfølgende indsats kræver patientinddragelse (og pårørendeinddragelse) og foregår ofte i et tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde. Formålet med oplægget er at vise, hvordan sygeplejerske-studerende og andre studerende med sundhedsfaglig baggrund kan arbejde med klinisk beslutningstagen i faldforebyggelsesarbejdet på tværs af sektorgrænser.

Metode/Materiale: Metodisk arbejdes der med implementering af POMI-modellen som en del af Coaching to Selfcare-konceptet i undervisningssituationer, hvor aktuelle behov hos den enkelte patient identificeres ud fra patient-/pårørendedata, observationer, metoder og mulige interventioner. Udvalgte studerende er inddraget til udvikling af cases i undervisningen.

Resultater: Der udvikles to typiske cases om ældre patienter,

der er faldet, og som sundhedsprofessionelle kan møde på tværs af sektorgrænser. Casene anvendes i undervisningen på bachelorniveau, hvor de studerende arbejder med casene i grupper. Alle grupper kan anvende modellen, og der er generelt god feedback på metoden.

Konklusion: POMI-modellen kan anvendes på uddannelsen i undervisningen om faldforebyggelse til teoretisk at kvalificere den kliniske beslutningstagen til valg af indsats og til patient-/pårørendeinvolvering. Modellen er relevant for sundhedsfaglige uddannelser, hvor der skal tages kliniske beslutninger og optimeres egenomsorg hos de ældre.

COACHING TO SELF CARE: – BORGERNÆR SYGEPLEJE TIL ÆLDRE I FREDERIKSBERG HJEMMEPLEJE

Rikke Volmer Brandsen, SD, områdeleder, Frederiksberg kommune

Baggrund/formål: Vi lever længere, vi er aktive i hverdagen og er generelt i trivsel. Langt de fleste ældre har ingen problemer med at udføre mange dagligdags aktiviteter. Med alderen stiger risikoen for at blive ramt af en eller flere sygdomme, ligesom funktionsevnen gradvist svækkes. Hjælp til personlig hygiejne er en daglig plejemæssig opgave, der er væsentlig og grundlæggende for borgernes hverdag, livskvalitet og deltagelse i aktiviteter. Et forskningsprojekt om personlig hygiejne og borgernes vurdering af vand og sæbe versus badeservietter er gennemført. Forskningen er et tæt samarbejde mellem forskere, professionelle, studerende og de ældre i et fremtidsperspektiv om borgernær sygepleje.

Metode/Materiale: Et forskningsprojekt gennemført som et interventionsstudie over en treårige periode med efterfølgende implementering, hvor borgerne i en periode dagligt vurderer, hvordan personlig hygiejne med vand og sæbe versus badeservietter opleves i hverdagen. Interventionen er gennemført i et cross-over forløb, samt indsamling af data om selvvurderet helbredsstatus, ADL-funktionsniveau. POMI-modellen er brugt som problemløsning til at gennemføre kliniske beslutninger for individuel praksis.

Resultater: Forskningen dokumenterer på, hvordan de ældre kan inddrages i borgernær sygepleje til selv at vurdere eget behov for hjælp til personlig hygiejne ved brug af henholdsvis vand og sæbe versus badeservietter. Personalet dokumenterede vurdering af de to badetyper, tidsforbrug og etiske overvejelser. Besvarelserne viste, at 67% af plejepersonalet foretrak badeservietter fremfor vand og sæbe til at opnå tilfredsstillende hygiejne hos borgerne. Tidsforbruget ved brug af badeservietter blev af personalet vurderet som bedre end ved brug af vand og sæbe. Personalet anbefalede badeservietter (95%).

Konklusion: De ældre foretrak badeservietter – skånsomme for huden, nemme at bruge. Interventionsstudiet og POMI-modellen viste sig relevant til at gennemføre implementering af ny teknologi i praksis.

COACHING TO SELF CARE – PATIENTINVOLVERING FOREBYGGER ÆLDRES TAB AF EGENOMSORGSEVNE, OG UDVIKLER SUNDHEDSPROFESSIONELLES KOMPETENCER VED OPERATION MED NYT KNÆ

Anne-Katrine Rønn Mathiasen, cand.cur., adjunkt, Diakonissestiftelsens Uddannelsescenter

Baggrund/formål: Levealderen er stigende og andelen af ældre over 65 og især over 80 år vil vokse i de kommende år. Vi forventer samtidig at bevare et højt egenomsorgsniveau. I Danmark er gennemsnitsalderen for patienter, der opereres med nyt knæ 67,5 år. Baseret på tre RCT-studier er der udviklet en interview- og interventionsguide til at følge disse ældre efter operation.

Formålet er at

- forebygge tab af egenomsorgsevne efter operation med nyt knæ
- sikre brugerinvolvering og kompetent sygeplejefaglig rådgivning med afsæt i den ældres selvvalgte helbredsstatus og forventninger
- sikre de faglige kompetencer til klinisk beslutningstagning og lederskab i forløbet for ældre, der opereres med nyt knæ

Metode/Materiale: På baggrund af tre RCT-studier er to follow-up studier gennemført.

Erfarne sygeplejersker gennemfører telefoninterviews med dataindsamling og individuel vejledning af patienten efter tidlig udskrivelse efter operation med nyt knæ.

POMI-modellen er brugt som model for klinisk beslutningstagning og patientinvolvering.

Der anvendtes interviewguides med afsæt i de ældres selvvalgte helbredsstatus samt dokumenterede postoperative symptomer.

Data er behandlet statistisk i SPSS, og anvendes systematisk til kontinuerlig udvikling af patientforløbet samt til uddannelse og læring hos de sundhedsprofessionelle.

Resultater: Aktiv involvering af ældre med nyt knæ, en professionel livline samt behovsorienteret individuel vejledning medfører, at de ældre udtrykker tilfredshed, tillid og tryghed. Samtidig kompetenceudvikles de sundhedsprofessionelle ved deltagelse i analyse af data, validering af interviewguides og artikelskrivning. Der er udført studier på præ- og postgraduatniveau.

Konklusion: Der er signifikans for, at de anvendte modeller til klinisk beslutningstagning og patientinvolvering fremmer de ældres rehabilitering samt sundhedsprofessionelles kompetencer. De gode resultater kan med fordel overføres til ældre med andre lidelser.

FREDAG 9.00 - 10.15

LOKALE G

WORKSHOP:

DEN MENNESKELIGE KOMMUNE – STYRING AF ÆLDREOMRÅDET ELLER STYRING SAMMEN MED DE ÆLDRE?

I workshoppen vil der blive taget udgangspunkt i, hvordan man i Halsnæs Kommune foretog nogle forskellige former for afbureaukratisering:

– Borgervenlige kvalitetsstandarder	– Fokus på forebyggelse
– Fokus på behov frem for rettigheder	– Store effektiviseringer
– Større fleksibilitet i visitationerne	

Det lyder godt, og det er det også.

Men samtidig har det en pris. For hvad med retssikkerheden og hvad med princippet om lighed for loven?

Leder af workshop: Jakob Bovin, Læring og Ledelse.

Vidste du, at vi lægger alle de slides, præsentationer osv., vi får tilsendt fra oplægsholderne efter konferencen, ind på vores hjemmeside?

Der ligger faktisk oplæg fra konferencer og årsmøder helt tilbage fra 2010!

IDEUDVIKLINGSWORKSHOP: KLIMAVENTLIG ÆLDREMAD – ER DET MULIGT?

Kostrådene skal ikke længere kun gøre os og vores krop sundere. De 7 nye kostråd, som erstatter de tidligere 10 kostråd, skal også gøre vores alle sammens klode sundere. Ifølge de nye kostråd til ældre lyder rådet også: "Spis mindre kød – og vælg flere bælgfrugter og fisk".

Men hvordan sikrer vi, at maden til de ældre både er klimavenlig og samtidig har en høj proteinkvalitet, er genkendelig og er smagfuld. Og hvordan sammensættes de ældre mad, således den også tilgodeser vores ældre med forskellige traditioner og madpræferencer.

Leder af ideudviklingsworkshop: Anette Due, lektor, Københavns Professionshøjskole.

HVAD ER KLIMAVENTLIG ÆLDREMAD ANNO 2021?

Terkel Røjel, lektor, Ernærings- og sundhedsuddannelsen, Københavns Professionshøjskole

VED VI, HVAD DE ÆLDRE VIL HAVE/KAN LIDE?

Lise Justesen, lektor, postdoc, Ernærings- og sundhedsuddannelsen, Københavns Professionshøjskole

**PLANTEPROTEINER
– KLIMAVENTLIGE, MEN HVAD MED PROTEINKVALITETEN?**

Sara Elisabeth Eriksen, lektor, Ernærings- og sundhedsuddannelsen, Københavns Professionshøjskole

HVORDAN KOMMER VI VIDERE... HVORDAN BLIVER VI KLOGERE?

Anette Due, lektor, Ernærings- og sundhedsuddannelsen, Københavns Professionshøjskole

OPSAMLING**10.15 - 10.30****KAFFE, THE, JUICE OG FRUGT I FÆLLESRUMMET VED LOKALERNE****10.30 - 11.45****LOKALE I****FRIE FOREDRAG**

Leder af frie foredrag: Lotte Evron, lektor, Københavns Professionshøjskole.

ALDERDOMMENS VÆRD(I)SÆTTELSE

Tine Fristrup, ph.d., lektor, Aarhus Universitet, DPU

I 2001 udgav Socialministeriet en publikation med titlen *Det gode liv er skrøbeligt*. Her sammenfattes dagbogsnotater fra 1.344 danskere mellem 60 og 105 år, der har fulgt den socialdemokratiske socialminister Henrik Dam Kristensens opfordring til at skrive om deres liv som ældre i uge 47 år 2000.

De nøjsomme, aktive, bitre eller vilde ældre blev alle kategorier som ordnede de mange bidrag, hvor særligt modstillingen mellem de nøjsomme (krigstidsgenerationen) og livskunstnerne (efterkrigstidsgenerationen) blev talt frem i den efterfølgende mediedækning.

Kategoriseringen af "de gamle menneskers liv" har siden Peter Lasletts bog fra 1989 i særdeleshed været rammesat af forskellen mellem de tredje og fjerde aldre. Jeg vil derfor tilgå konferencens tema på en lidt anden måde, nemlig ved

at spørge til hvad der tillægges og fratages værdi i forhold til "gamle menneskers liv" i det senmoderne samfund. Med afsæt i den tyske sociolog Andreas Reckwitzs diagnose af det senmoderne samfund som et singulariteternes samfund, hvor kulturaliseringen af det sociale henviser til en social- og samfundsteoretisk tilgang til og udvidelse af det antropologiske kulturbegreb, vil jeg udfolde en analyse af, hvordan man kan forstå de aldersmæssige forskelsmarkeringer, som sociale valoriseringsdynamikker i spillet mellem værdimæssige op- og nedskrivninger af "gamle menneskers liv", der kan betegnes som alderdommens kulturaliseringer. Jeg præsenterer her en forståelse af, hvordan vi gør alder gennem at tillægge og fratage "gamle menneskers liv" værdi. Forskellen mellem de nøjsomme og livskunstnerne kan tilgås som træk fra selvdisciplinering til selvrealisering, der åbner for en "skuffelsesspiral", hvor jagten på selvrealisering altid allerede har indskrevet fiaskoen. Gamle mennesker kæmper således en allerede afgjort kamp om, hvilke gamle

menneskers liv, der har værdi i et senliv, som er indlejret i singulariteternes samfund, hvor man skal være unik på den rigtige måde ved at performe en "advanced style", der samtidig udskiller en dis/advanced style.

"DET SÆTTER NOGLE FØLELSER I GANG INDE I ÉN" – OM SNAPLOG SOM METODE

Lotte Evron^{1,2}, ph.d., lektor, Annemarie Engelhardt¹, lektor, Katrine Rask Pedersen¹, adjunkt, Gitte K. Jørgensen¹, ph.d., lektor

¹) Institut for Sygeplejerske- og Ernæringsuddannelsen, Københavns Professionshøjskole

²) Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet (ekstern lektor)

Baggrund og formål: Dette foredrag præsenterer indsigter og erfaringer fra eksperimenterende undervisning i sygeplejerskeuddannelsen med inddragelse af visuelle udtryksformer inden for sundhedsfremme og forebyggelse. Undervisningen fandt sted i perioden 2016-17 og igen i 2021.

Formålet med eksperimenterne var at undersøge, om eksperimenterende, visuelle udtryksformer kan bidrage til kritisk refleksion i forhold til betydningen af professionens forståelser af patienter og borgere, herunder gamle mennesker, og deres sundhedsudfordringer.

Materialer og metoder: Eksperimentet er inspireret af den visuelle, kvalitative forskningsmetode Snaplog. Snaplog er en sammentrækning af snapshot og b/log, hvor deltagernes billeder af bestemte fænomener samt tekster, der knytter sig hertil, efterfølgende er blevet anvendt som udgangspunkt for diskussion i en fokusgruppe.

De studerende blev bedt om gennem billede, tegning osv. at visualisere, hvordan f.eks. skrøbelighed eller den gode sundhedspædagogiske indsats til gamle mennesker ser ud. Desuden er de blevet bedt om at redegøre for valget af netop dette visuelle materiale set i forhold til den stillede opgave. Efterfølgende har de sammen med underviser og medstuderende reflekteret over egne og andres forståelser over det, der tages for givet samt mod de konsekvenser, dette har eller kan have f.eks. for gamle mennesker.

Resultater: Eksperimenterne er bl.a. blevet evalueret af de studerende gennem fokusgruppeinterview. Disse fokusinterviews viser bl.a., at metoden bidrager til kritisk refleksion i forhold til betydningen af professionens forståelser af patienter og borgere, herunder gamle mennesker og deres sundhedsudfordringer, hos mange studerende.

Konklusion: Snaplog ser ud til at have et potentiale til at sygeplejestuderende retter opmærksomheden mod konsekvenserne af stereotype eller polariserede billeder, f.eks. af "de gamle" og "de ældre".

FRIVILLIGHED TIL ALLE ÆLDRE? NÅR ET SOCIALT, FRIVILLIGT TILBUD TIL ÆLDRE OG UDLÆNDINGE SKALERES OP

Line Steen Bygballe, ph.d.-studerende, Astrid Jespersen, lektor, Center for Humanistisk Sundhedsforskning, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet

Danmark har et af de højeste antal frivillige sammenlignet med andre lande i Vesteuropa. Andelen af ældre, der har været frivillige inden for det seneste år i Danmark, er steget markant især blandt de 67-77-årige, og det er særligt på det sociale område, at flere ældre er frivilligt aktive. Imidlertid er ældre mennesker med dårlig fysisk, psykisk sundhed og mobilitet mindre tilbøjelige til at deltage i frivilligt arbejde. Derfor er det vigtigt at se på, hvordan inkluderende frivillige tilbud udvikles.

Den socioøkonomiske virksomhed Elderlearn matcher ældre mennesker med udlændinge, der gerne vil blive bedre til at tale dansk, som mødes og taler sammen. Gennem det seneste år har Elderlearn opskaleret deres aktiviteter fra primært Region Hovedstaden til nu hele landet. Det betyder, at deres praksis har ændret sig drastisk i forbindelse med udbredelse, samarbejder, matching af ældre og udlændinge, og i deres faciliterende rolle.

I følgeforskningsprojektet *Frivillighed til alle ældre* har vi gennemført etnologisk feltarbejde blandt Elderlearn-par under opskaleringen. Gennem enkelt- og dobbeltinterviews med Elderlearn-par (N=55) samt ekspertinterviews med kommunale aktører (N=6), har vi undersøgt, hvilken betydning skaleringen har for de ældre borgere, og hvorvidt det er muligt at være et frivilligt tilbud, som selv mindre ressourcestærke ældre borgere kan deltage i.

Med udgangspunkt i to etnografiske cases om de frivillige ældre, Ellen og Svend, vil jeg vise, hvordan skaleringen har resulteret i en udvidelse i den demografiske sammensætning af frivillige ældre. Elderlearn bliver især brugt af to ældregrupper, som er meget forskellige; ældre, der er nødsaget til at blive i hjemmet, og som ofte har få ressourcer, og af friske, ressourcestærke ældre. Gruppen af frivillige ældre rummer dermed en stor diversitet og kræver derfor forskellige hensyn og arbejdsgange. Fælles for de ældre er dog, at Elderlearn er et tilbud, som giver dem mulighed for at indgå i et anderledes socialt fællesskab og at føle sig værdifulde i et samfund, hvor der ofte er stigmatiserende forestillinger om det at være gammel.

Følgeforskningen viste, at et fokus på og arbejde med nye tiltag inden for kommunikation, forankring, og den 'gode afslutning' vil bidrage til at gøre Elderlearn til et tilbud, der kan rumme en meget stor diversitet af ældre frivillige.

Referencer:

- Amilon et al.: Ældres frivillige arbejde - Udviklingen over tid, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd VIVE. 2019.
- Erlinghagen M and Hank K, The participation of older Europeans in volunteer work. *Ageing & Society* 26, 567–584. 2006.
- Lindholm et al.: Frivillighed i forandring Videnstema #1 Flere frivillige engagerer sig i episodiske indsatser, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, 2019.
- Principi A, Chiatti C, Lamura G and Frerichs F, The engagement of older people in civil society organizations. *Educational Gerontology* 38, 83–106. 2012.

KLÆDT PÅ TIL AT TALE OM LIVET OG DØDEN

Vibeke Østergaard Steinfeldt, lektor, Professionshøjskolen Absalon, Inge Jekes, udviklingssygeplejerske, Kalundborg Kommune, Ulla Skjødt, lektor, Professionshøjskolen Absalon

Baggrund: Der har gennem de seneste år været en øget opmærksomhed på at gøre plejecentre til et godt sted at dø. Eksistentielle overvejelser og bekymringer vedrørende livet og døden hører med til en helhedsorienteret pleje. Det er personalets opgave at være opmærksomt på, hvad der rører sig hos den enkelte beboer og finde ud af, hvad beboeren er bedst tjent med for at opleve værdighed og udfolde livet på bedste måde, hvilket kan være svært at praktisere i et sundhedssystem, hvor ældre visiteres til at modtage standardiserede sundhedsindsatser. Det er ikke en selvfølge, at sundhedspersonalet inddrager spørgsmål om livet og døden. Et europæisk studie viser, at eksistentielle spørgsmål var det, der taltes mindst om inden for de sidste tre måneder af patientens levetid. Et dansk studie viser, at beboere i plejebolig ofte er overladt til sig selv med tanker om fx forestående

død og erindringer fra det levede liv. Trods sparsom forskning om eksistentiel omsorg på danske plejecentre giver anden forskning anledning til at forvente, at eksistentielle spørgsmål også har betydning for ældre, der bor i plejebolig.

Formål: Formålet med projektet er at styrke den eksistentielle omsorg i ældreplejen og undersøge, hvilken betydning det har, at en sådan indsats udvikles og tilrettelægges med en tæt forankring i den konkrete praksis.

Materialer og metoder: Sideløbende med et undervisningsforløb gennemføres feltobservationer og narrative interviews med personale, borgere og pårørende. Data analyseres ud fra metoden situational analysis. I en spørgeskemaundersøgelse undersøges desuden plejepersonalets forudsætninger for og tilbøjelighed til at inddrage den eksistentielle dimension i plejen.

Resultater og konklusion: Da projektet er in progress, foreligger der endnu ikke egentlige resultater. På konferencen præsenteres foreløbige resultater af den forestående analyse.

FREDAG 10.30 - 11.45

LOKALE F

WORKSHOP: LIVETS BOG – ET PROJEKT DER GENNEM BRUG AF FORSKELLIGE SANSER KAN HJÆLPE DEN ÆLDRE, DE PÅRØRENDE OG HJÆLPEREN TIL AT ITALESÆTTE OG IMØDEKOMME EKSISTENTIELLE OG ÅNDELIGE BEHOV

Formål: Hvad har Folkekirken at byde ind med i de ældres liv? Og på hvilken måde er den relation relevant – og i givet fald: hvem har en opgave som sparringspartner/samarbejdspartner? Folkekirken ønsker at give det ældre menneske mulighed for at sætte en dagsorden for, hvordan der skal tages hånd om hans ellers hendes åndelige og eksistentielle behov ved at vække genklang i erindringer og evt. "vække" dem gennem sansemæssige elementer.

Workshoppen vil bestå af oplæg, der kan belyse forskellige tilgange til de åndelige behov.

Leder af workshoppen: Vibeke Tuxen, præst, master i dogmatik og sjælesorg.

SALMESANG FOR DEMENS RAMTE – EN INSPIRATION FOR FOLKEKIRKENS GERONTO-TEOLOGISKE ARBEJDE

Kirstine Haugaard Nielsen, kandidat i diakoni

Kirstine vil fortælle om sit forskningsprojekt og speciale med titlen *Salmesang for demensramte – en inspiration for Folkekirken gerontoteologiske arbejde*. Det vil bl.a. indeholde information om forskningsprojektet samt belyse de teologiske perspektiver på vigtigheden af at tænke kreativt i bestræbelsen på at møde demensramtes åndelige behov. Desuden vil der være fokus på, hvordan dette arbejde og samarbejde kan bæres ud i hverdagen.

KIRKELIV PÅ PLEJEHJEM. DE HELLIGES SAMFUND MELLEM PLEJEHJEM OG SOGNEMENIGHED

Vibeke Tuxen, master i dogmatik og sjælesorg, sognepræst, Valby Søndre Sogn, København

Vibeke vil fortælle om sit masterafgangsprojekt med titlen: *Kirkeliv på plejehjem. De helliges samfund mellem plejehjem og sognemenighed*. Oplægget vil tage udgangspunkt i en interviewundersøgelse af ældres åndelige og eksistentielle livserfaring og åndelige behov. Savner de ældre på plejehjem fællesskab med den sognemenighed, de tilhører og hvordan kan et gensidigt fællesskab udbygges og praktiseres mellem plejehjemsmenighed og sognemenighed? Spørgsmålet stilles, om vi som sognekirke er en hel menighed, hvis ikke de ældre, svage og sårbare er med i fællesskabet.

LIVETS BOG

Cecilie Evelyn Meyer, diakon og bachelor i kristendom, kultur og kommunikation

Cecilie vil fortælle om sin idé med *Livets Bog*. Bogen bygger på kirkeårets højtider, årstiderne, traditioner og livets overgangsfaser. Bogens tema er med til at skabe rum for

nærværet, nuet og den eksistentielle samtale. Med små virkemidler kan der fremkaldes minder, der bidrager til, at mennesket genkender sig selv, hvilket styrker fastholdelsen af identitet. Samvær og samtaler med mennesker med kognitive svækkelser kan være udfordrende, og der mangler redskaber til at etablere ordentlige møder og samvær. *Livets Bog* er det redskab.

FREDAG 10.30 - 11.45

LOKALE H

SYMPOSIUM: ÆLDREPOLITIK SKAL GIVE FLERE ÆLDRE 'RET TIL VIND I HÅRET'

Ledere af symposium: Søren Steffensen, fysioterapeut, cand.scient.san, Dorthe Olander, cand. polit, journalist (DJ), ledere & udviklere, Foreningen Cykling uden alder.

CYKLING UDEN ALDER – "RET TIL VIND I HÅRET" giver en bred palette af mennesker mulighed for at engagere sig i ældres livsmuligheder. Men hvordan håndterer samfundet den kompleksitet?

Dorthe Olander, cand. polit. og journalist (DJ), leder og udvikler i foreningen Cykling uden alder

Det er vigtigt, vi som samfund formulerer en vision for, hvordan et menneske på plejehjem kan blive ved med at have et meningsfuldt liv – også uden for plejehjemmets fire vægge. I dag baserer tankerne om et liv på plejehjem sig i store træk på Ældrekommissionens rapport fra 2012 om livskvalitet og medbestemmelse på plejehjem. En rapport, der var god og vigtig dengang. Men der er sket meget siden. Næsten hele rapportens politikanbefalinger og eksempler på godt ældre-liv handler om det gode liv *inde* på plejehjemmet. Kun en lille bitte del handler om et liv *uden* for plejehjemmets fire vægge. Tanken er altså at 40, 60 eller 100 forskellige gamle menneskers liv skal kunne rummes inden for de samme rammer. Det lyder som en ret umulig opgave.

De sidste 8 års virke i *Cykling uden alder* viser imidlertid også, at der er mange, der både ønsker at engagere sig i at ældre kan udfolde livet udenfor og at de ældre har lyst til og brug for at kunne leve livet med andre end dem, de bor sammen med af plejemæssige hensyn.

Giv flere ældre 'vind i håret'

I foreningen *Cykling uden alder* har vi hver dag siden 2014 arbejdet på at sikre ældre vind i håret. Ret til vind i håret handler ikke 'bare' om at få frisk luft, selv om det mange steder på plejehjem og for ældre i eget hjem er en mangelvare. Det handler også – eller især – om, at når vi bliver gamle og afhængige af andres hjælp, så har vi stadig brug for individuelle sjove, skægge, rolige, vilde oplevelser med andre mennesker end dem, der er betalt for det. Med andre ord har vi brug for at være mennesker – selv når vi bliver "aldersramte".

At sætte det fokus og anviser en konkret, praktisk løsning – en cykeltur i rickshaw – åbner for en mulighed for at bestemme i eget liv, når vi bliver gamle. Hvor skal turen gå hen i dag? En cykeltur giver også venner, familie, gamle naboer og frivillige mulighed for at præge de muligheder, vi har, når

vi bliver gamle. Frivillige melder sig ofte, fordi de "håber, der også vil være nogen at cykle med mig engang". For personalet og hele ældresektoren giver *Cykling uden alder* også muligheder for at få ny og anderledes viden om og indblik i de mennesker, man skal pleje og drage omsorg for. Der bliver allerede og skal fortsat tilvejebringes viden om værdien af *Cykling uden alders* praksis og metode som en af løsningerne til mere medbestemmelse, individuelle muligheder og større faglig ballast hos personalet. Det skal prioriteres politisk, fagligt og ressourcemæssigt og så skal det føres ud i livet.

Medbestemmelse i praksis:

I 2019 – inden corona – var ca. 30.000 mennesker med som passagerer på en rød rickshawcykel i *Cykling uden alder*. Passageren bor typisk på plejehjem og en oplært cykelpilot træder i pedalerne. Cykelpiloten er en frivillig, en nabo til beboeren, en god ven eller familien. De tiltrækkes af muligheden for at kunne være med til at foreslå oplevelser, livsindhold og mening med livet for de ældre passagerer. Og ofte også for sig selv.

Nogle steder – både på plejehjem og i ældreplejen – ser man omsorgs- og faglige gevinster eller muligheder, så også personalet cykler som piloter i arbejdstiden (dem, der har mod og tid).

Kom og hør mere om, hvor mange facetter af medbestemmelse *Cykling uden alder* åbner for og hvor komplekst det er, når flere mennesker og sektorer involverer sig i de muligheder, vi skal have som gamle.

STEMNINGEN SOM CENTRAL FAKTOR I ÆLDRES LIV – PRÆSENTATION AF PÆDAGOGIK OG UNDERSØGELSER

Søren Steffensen, Cand. scient. san., leder og udvikler, Cykling uden alder

"Et fællestrek ved dag- og langture er stemningen. Lige som jeg selv har mærket det på dag- og langture, fortæller alle om stemningen som en central del. Det skal vi bruge til at give kontakten til de ældre retning mod noget humørfyldt og ligeværdigt".

Her undersøger projektet bl.a. de ældres selvoplevede livskvalitet, og Cykling uden alders effekt herpå.

FREDAG 10.30 - 11.45

LOKALE G

FRIE FOREDRAG

Leder af frie foredrag: Anne Marie Beck, docent, Københavns Professionshøjskole.

FALDET-AF-PÅ-DEN -SYNDROMET

Marie Gorm Larsen, forskningsassistent, Aske Juul Lassen, lektor, Center for humanistisk sundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Arbejdslivet i Danmark er i løbet af de seneste 15 år blevet forlænget i takt med den demografiske udvikling og højere folkepensionsalder.

På trods af et arbejdsliv, der strækker sig længere ind i den tredje alder, peger blot 14 % af de nyligt pensionerede på deres sundhed som grunden til, at de lod sig pensionere. Af de 86 %, som peger på andre grunde til at gå på pension, er de mest tungtvejende årsager muligheden for at opnå pension og ønsket om at opleve mere frihed. Ved hjælp af kvalitative metoder undersøger vi en række andre grunde til at afslutte arbejdslivet før man egentligt er klar til det, som ofte er mere skjulte og svære at sætte ord på.

I projektet Seniorpraksis har vi udført etnologisk feltarbejde på otte små og mellemstore virksomheder i produktions- og finansbranchen i Danmark. Gennem interviews (N=59) og deltagerobservationer med seniormedarbejdere, ledere og HR-medarbejdere har vi undersøgt de komplekse overvejelser og afvejninger, som mange seniormedarbejdere oplever i forbindelse med de sidste år på arbejdsmarkedet.

Vi vil vise, hvordan mange af vores informanter oplever det, vi kalder *faldet-af-på-den*-syndromet. Syndromet beskriver følelsen af, at det måske er på tide at lade sig pensionere, fordi man frygter, at ens leder og kollegaer kunne mene, at man er begyndt at være for langsom, for glemsom eller lignende. I lighed med imposter-syndromet, skønt det finder sted i modsatte ende af arbejdslivet, er *faldet-af-på-den*-syndromet en følelse af ikke at slå til.

Det er en tilstand, man ikke føler, man kan involvere sine kollegaer i, selvom kollegaer såvel som ledere i fleste tilfælde sætter stor pris på seniormedarbejdernes kompetencer, erfaring og arbejdsindsats.

Vi argumenterer for, at dette syndrom leder til utidig og unødvendige beslutninger om at gå på pension.

ERNÆRINGSSTATUS PRÆDIKTERER GENINDLÆGGE- SER BLANDT ÆLDRE

Mette KF Iversen, lektor, Annette Buhl, lektor, Anette Schnieper, lektor, VIA University College, Ernæring og Sundhedsuddannelsen

Baggrund og formål: Genindlæggelser kan være forbundet med omkostninger for individet, pårørende, hospitalet og samfundet. Det er derfor relevant at undersøge mulige prædiktorer for genindlæggelse.

Projektet blev initieret af MedTech Innovation Consortium med det primære formål at undersøge sammenhængen mellem genindlæggelser og ernæringsstatus, ernæringsindsats, fysisk funktion samt genoptræning blandt ≥65-årige indlagt på Regionshospitalet Horsens i 2013–2018.

Materialer og metoder: Projektet er en del af forskningsprojekt TVÆRSPOR og er baseret på registerdata fra Hospitalernes elektroniske patientjournal fra Regionshospitalet Horsens, Det centrale personregister samt Kommunernes elektroniske omsorgsjournal fra Horsens og Hedensted Kommune.

I dataperioden er der registreret 21.741 indlagte patienter ≥65 år.

Det primære forskningsspørgsmål vedrørende ernæringsmæssig risikos betydning for genindlæggelse inden for 30 og 180 dage blev undersøgt via regressionsanalyser.

Resultater: 42,4% af patienterne blev under indlæggelsen primær og/eller sekundær ernæringsscreenet, og ud af disse blev 25,4% vurderet at være i ernæringsmæssig risiko (NRS-2002 score ≥3). Patienter registreret som værende i ernæringsmæssig risiko under indlæggelsen (på baggrund af en sekundær ernæringsscreening (NRS-2002 score ≥3) og/eller en registrering af energibehov) udgør 13,7% af populationen. Ernæringsmæssig risiko prædikterede genindlæggelse inden for 30 (1,45, 95% CI: 1,23–1,71, P < 0,001) og 180 dage (1,47, 95% CI: 1,29–1,68, P < 0,001). I analyserne justeredes for alder, køn, boligsituation, diagnosegruppe og indlæggelsestid. De tilgængelige data gjorde det ikke muligt at undersøge betydningen af ernæringsindsatser, fysisk funktion og genoptræning ift. genindlæggelse.

Konklusion: Ældre patienter, der er i ernæringsmæssig risiko under indlæggelsen, har signifikant større risiko for at blive genindlagt inden for 30 og 180 dage efter udskrivning. Disse resultater er så vidt vides de første i Danmark, der viser, at ernæringsmæssig risiko hos ældre selvstændigt prædikerer genindlæggelse inden for 30 og 180 dage, når der i regressionsanalyse justeres for relevante confounders. Resultaterne tyder på, at ernæring hos ældre er et vigtigt fokus i forebyggelsen af genindlæggelse.

"VI LØFTER, VI HIVER OG VI SKUBBER" TIL DE ÆLDRE MED OVERVÆGT PÅ PLEJECENTRE

Tenna Christoffersen, lektor, Hannah Holt Bentz, adjunkt, Margit Dall Aaslyng, docent, ph.d., Anja Weirsøe Dynesen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

Baggrund og formål: Forekomsten af overvægt og fedme er generelt stigende. Hvor udbredt disse tilstande er blandt ældre på plejehjem vides dog ikke, ligesom der mangler viden om, hvilken betydning disse tilstande har for personalets arbejde med målgruppen. Formålet med dette igangværende kvalitative studie er at undersøge hvilke muligheder og barrierer, plejepersonalet oplever i deres arbejde med ældre med overvægt og fedme. Der er særligt fokus på mad og måltider; herunder hvilke strategier, retningslinjer og

konkrete muligheder, der knytter sig til arbejdet med denne målgruppe – bl.a. måltidstilbud og tilbud om fysisk aktivitet.

Materialer og metoder: Undersøgelsen er planlagt som semistrukturerede gruppeinterviews med plejepersonale på 6 plejecentre i Region Sjælland. Der deltager 4-6 personer (SOSU-assistent, SOSU-hjælper, sygeplejersker) i hvert gruppeinterview. I interviewene er der fokus på, hvordan arbejdet med ældre med overvægt og fedme adskiller sig fra arbejdet med andre ældre, hvordan individuelle behov imødekommes og hvilke specifikke indsatser inden for mad, måltider og motion der tilbydes på plejecentrene. Interviews vil blive optaget og transskriberet, kategoriseret, kodet og meningskondenseret i en tematisk analyse.

Resultater: Resultaterne vil give viden om, hvordan plejepersonalet oplever deres arbejde med plejehjemsbeboere med overvægt og fedme og kan belyse, hvordan praksis kan imødekomme individuelle behov og udfordringer hos målgruppen. Resultaterne vil have fokus på arbejdet med overvægt og fedme samt de ernæringsmæssige problemstillinger, der er hos målgruppen af ældre.

Konklusion: Projektet er igangværende og konklusionen vil blive præsenteret på årsmødet. Den vil omfatte temaer om, hvilke muligheder og barrierer, man som personale på plejecentre oplever i arbejdet med ældre med overvægt og fedme og hvilke ernæringsmæssige indsatser, målgruppen tilbydes.

Projektet er støttet af Steno Diabetes Center Sjælland

FREDAG 11.45 - 12.35 FROKOST

RESTAURANTEN

Skriv dig op til nyheder fra Dansk Gerontologisk Selskab

Modtag selskabets nyhedsbrev, **Nyt om Gammelt**, og andre nyheder af gerontologisk relevans, fx fyraftensmøder, konferencer og nye udgivelser.

Klik ind og udfyld på hjemmesiden:

<https://danskgerontologi.dk/nyhedsbrev/>

FREDAG 12.35 - 13.50

LOKALE I

SYMPOSIUM: VÆRDIGHED – FOR ÆLDREMEDICINSKE PATIENTER OG ÆLDRE DER ER AFHÆNGIGE AF HJÆLP

Formål: Med udgangspunkt i undersøgelser blandt ældre, sætter symposiet fokus på, hvilke faktorer der er afgørende for værdig pleje og behandling og på, hvordan værdighed kan fremmes.

Symposiet vil også omfatte drøftelser af og vinkler på Ældre Sagens arbejde for at sætte værdighed på dagsordenen.

Ledere af symposium: Mirjana Saaby, chefkonsulent og Marie Lilja Jensen, chefkonsulent, begge Ældre Sagen.

EN VÆRDIG BEHANDLING TIL ÆLDRE PATIENTER MED FLERE SYGDOMME

Mirjana Saaby, chefkonsulent, Ældre Sagen

Ældre Sagen har gennem længere tid arbejdet med at sætte sundhedspolitiske budskaber på dagsordenen, ikke mindst på baggrund af patientundersøgelser blandt patienter med flere sygdomme – også kendt som ældre medicinske patienter. Undersøgelserne viser, at værdigheden i patienternes møde med sundhedsvæsenet halter, men at patienter også oplever omsorg og medmenneskelighed, der skaber tryk og værdighed. Symposiet vil med afsæt i resultater fra undersøgelserne dykke ned i, hvordan værdighed for ældre patienter kan fremmes, og hvordan Ældre Sagen søger at sætte en sundhedspolitisk dagsorden med forslag til, at patienter med flere sygdomme oplever værdig behandling. Der vil blive vist kortfilm med patientinterview: *Når værdighed i behandling halter*.

Oplægget bygger på følgende undersøgelser:

En værdig og tryk behandling – Ældre medicinske patienter oplever af værdighed i mødet med kommunale akutfunktioner.

Udarbejdet for Ældre Sagen af Center for Patientinddragelse, Region Hovedstaden, 2021.

En værdig behandling – Ældre medicinske patienters oplevelser af værdighed i mødet med sundhedsvæsenet. Udarbejdet for Ældre Sagen af KOPA, 2020.

MIT HJEM MED HJEMMEPLEJE OG MIT HJEM PÅ PLEJEHJEM

Per Tostenæs, seniorkonsulent og Marie Lilja Jensen, chefkonsulent, begge Ældre Sagen

I Ældre Sagen har vi igennem flere år haft fokus på at leve et værdigt liv – også når man er afhængig af hjælp fra andre. I 2021 har vi søsat to undersøgelser, der handler om, hvad der sker med værdigheden i ens hjem, når man modtager hjemmehjælp og når man flytter på plejehjem. Vi tager i oplægget udgangspunkt i, hvordan vi har fået pustet liv i debatten om værdighed bl.a. ud fra to kvalitative undersøgelser, der gennemføres af Antropologerne ApS for Ældre Sagen i foråret/sommeren 2021. Undersøgelserne omhandler kvalitativ viden om oplevelsen af hjem, trivsel, selvbestemmelse og værdighed i hjemmeplejen og på plejehjem i 2021.

FREDAG 12.35 - 13.50

LOKALE G

WORKSHOP: MUSISKE PORTRÆTTER AF MENNESKER I LIVETS SIDSTE FASE

Leder af workshop: Karen Humle, violinist, huskunstner på Sankt Lukas Hospice.

Violinist Karen Humle fortæller om sine erfaringer fra mange musiske møder med mennesker, der står overfor døden, som Huskunstner på Sankt Lukas Hospice.

Karen Humle har udviklet en form for musisk samtale, hvor musikken skabes på baggrund af ord, stemninger og hele

atmosfæren i mødet. Karen Humle har tidligere arbejdet tæt sammen med filosof Ole Fogh Kirkeby og hans filosofiske dialogform, Protrepik.

Workshoppen vil både indeholde oplæg, musik og dialog.

SYMPOSIUM: DE SIDSTE LEVEÅR: TVÆRFAGLIGE PERSPEKTIVER PÅ BEHANDLING OG TRIVSEL

Formål og baggrund: Med afsæt i vidt forskellige faglige traditioner vil vi i dette symposie belyse forskellige aspekter af trivsel blandt de ældste i deres sidste leveår. Formålet er at rejse spørgsmålet, om vi burde justere vores forståelse af trivsel – og dermed også den indsats, vi tilbyder de ældre i den sidste del af livet.

Symposieforslaget udspringer af projektet The Last Years of Life – støttet af VELUX FONDEN. De løbende resultater behandles af en multidisciplinær forskningsgruppe bestående af forskere inden for epidemiologi, almen praksis, historie, antropologi og litteratur. Formålet er at udvide vores forståelse af 'det gode liv' i de sidste leveår.

Den gennemsnitlige levealder er i løbet af det tyvende århundrede blevet markant længere, samtidig med at behandlingen af de ældre har ændret sig dramatisk de seneste årtier. I slutningen af det 20. århundrede var der fortsat aldersbegrænsning på mange former for udredninger og behandlingsformer i Danmark. F.eks. var aldersgrænsen for nogle former for kemoterapi 65 år. Disse aldersgrænser er langt mindre udbredte i dag, og det er således ikke usædvanligt, at patienter helt op i 90-års-alderen gennemgår hjerteoperationer eller modtager forebyggende medicinsk behandling, eller at 100-årige får målt kolesterol. Dette anses generelt for at være en positiv udvikling, men har også givet anledning til bekymringer om potentiel under- eller overbehandling i de sidste leveår, som blandt de ældste og mest skrøbelige ældre kan føre til ekstra leveår domineret af lidelse, sygdom og funktionsnedsættelser. Ligeledes har flere peget på, at et ensidigt fokus på levetid, helbred og funktionsevner har medført, at eksistentielle sider af aldringen og det at få afrundet livet på en god måde er gledet i baggrunden.

Symposiet belyser herunder problemstillingen gennem fire korte oplæg fra forskellige faglige perspektiver.

Leder af symposium: Stine Grønbæk Jensen, Dansk Center for Aldringsforskning, Syddansk Universitet (DARC).

EPIDEMIOLOGI: RESULTATERNE AF EN UNDERSØGELSE AF UDVIKLINGEN AF MEDICINFORBRUGET BLANDT DE ÆLDSTE

Troels Mygind Jensen, postdoc, og Jacob Krabbe Pedersen, postdoc, DARC

I oplægget fremlægges resultaterne af en undersøgelse af udviklingen af medicinforbruget blandt de ældste. En opgørelse baseret på Lægemiddelstatistikregisteret i perioden 1995-2012 for personer født i 1905 og 1915 viser, at de ældste patienter oplever en markant forøget medicinering i de sidste leveår. For en 90-årig patient i hhv. 1995 og 2005 er det gennemsnitlige forbrug af medicin i den sidste måned af livet steget fra 6 præparater til knap 9. Samtidigt var 82% af de 90-årige, der døde i 2005, udsat for polyfarmaci (samtidigt brug af mere end 5 præparater), i modsætning til 63% i 1995. Resultaterne viser således, at læger over en 10-årig periode hyppigere ordinerer lægemidler til de ældste. På denne baggrund peges på både positive og negative scenarier forbundet med livsforlængende behandling i de sidste leveår.

HISTORIE: ALDERISME OG ALDERSGRÆNSER PÅ DE DANSKE SYGEHUSE FRA CA. 1970 TIL CA. 2000

Anne Hagen Berg, historiker og postdoc, DARC

Oplægsholderen forsker i alderisme og aldersgrænser på de danske sygehuse fra ca. 1970 til ca. 2000. Med udgangspunkt i bl.a. arkivstudier, policydokumenter og interviews viser hun, at ældre patienter tidligere risikerede mindre, ringere eller forsinket behandling, dels på grund af lægers tommelfingerregler om alder og skrøbelighed og dels på grund af lægelig og politisk prioritering af yngre, når der var begrænsede ressourcer. I oplægget vil hun pege på nogle vendepunkter og

udviklingstendenser vedrørende alderisme i sygehusvæsenet og diskutere de etiske dilemmaer forbundet med aldersbegrænsninger – og ophævelsen af disse.

ANTROPOLOGI: HVORDAN ÆLDRE ERFAVER EKSISTENTIELLE FORANDRINGER FORBUNDET MED ALDRING, OG HVORDAN ADMINISTRERER DE AKTIVT LIVETS AFSLUTNING

Stine Grønbæk Jensen, antropolog og postdoc, DARC

I oplægget præsenteres resultater fra et igangværende antropologisk studie, som handler om, hvordan ældre erfarer eksistentielle forandringer forbundet med aldring, og hvordan de aktivt administrerer livets afslutning. Med analytisk afsæt i eksistentiel antropologi peges i oplægget på en mangfoldighed af helt konkrete handlinger og forhandlinger, hvormed ældre med egne midler forsøger at skabe kontinuitet i deres liv, men også at nå frem til en accept af forandringer og tab og en afvikling af tidligere dele af deres selv. På baggrund af eksemplerne rejses spørgsmålet: hvilke muligheder har de ældre for at håndtere de mere eksistentielle sider af aldring i sociale sammenhænge og indenfor rammerne af sundhedssystemet?

LITTERATUR: FORSKNING I SKØNLITTERATUR, DER HANDLER OM DET AT BLIVE ÆLDRE, BLIVE GAMMEL OG SKULLE DØ

Nicklas Freisleben Lund, postdoc, DARC

Oplægsholderen præsenterer sin forskning i samtidig dansk ældrelitteratur, dvs. skønlitteratur, der handler om det at

blive ældre, blive gammel og skulle dø. Oplæggets primære fokus bliver den litterære form, der conceptualiseres som livsafslutningsromanen, dvs. romaner om de sidste leveår og som portrætter af aldrende karakterer, som på forskellig vis nærmer sig og forbereder sig på det uundgåelige punktum. Oplægget argumenterer for, at livsafslutningsromanen er en udpræget ambivalent litterær form, som gennemkrydses af konflikten mellem to kulturelle forestillinger om denne

livsfase: På den ene side frygten for kontroltab, sygdom, ensomhed, meningsløshed etc. og på den anden side idealet om det konkluderende sidste kapitel; dér, hvor ens livshistorie fuldendes, hvor tingene falder på plads, hvor man kommer overens med ens skæbne. Oplægget rejser spørgsmålet: Hvordan kan denne spænding i livsafslutningsromanen udfordre vores forestillinger om såvel happy som unhappy ends?

13.50 - 14.00

KAFFE MED KAGE I FÆLLESRUMMET VED LOKALERNE

14.00 - 14.45

LOKALE F

FÆLLES SESSION: PRISOVERRÆKKELSER OG FORELÆSNING

Uddeling af VELUX FONDENS hædersgaver.

Kirsten Avlund Prisen, doneret af Fonden Ensomme Gamles Værn; prisoverrækkelse og forelæsning.

Leder af session: Christine Swane, direktør og forskningsleder i Fonden Ensomme Gamles Værn.

14.45 - 15.00

FÆLLES SESSION: TAK FOR DENNE GANG!

Afslutning ved formand for Dansk Gerontologisk Selskab Jette Thuesen

De første 75 år i Dansk Gerontologisk Selskab

– fra lægefagligt til tværfagligt selskab

I år har Dansk Gerontologisk Selskab (DGS) jubilæum. De 12 læger, der i 1946 stiftede selskabet (under navnet Dansk Selskab for Alderdomsforskning) kunne næppe forudse, hvordan selskabet og gerontologien i Danmark ville udvikle sig.

DGS' udviklingshistorie afspejler skiftende og mere tværfaglige tilgange til aldring. De første mange år var selskabet lægefagligt. Med Andrus Viidik, formand fra 1975 - 2002, begyndte selskabet en udvikling i retning af større tværfaglighed. Det førte blandt andet til udgivelsen af bogen 'Aldringens mange facetter' fra 1983. I bogen skrev Viidik:

"Den moderne gerontologi (læren om aldringen) er således udpræget tværvidenskabelig og forståelsen af menneskets aldring er afhængig af et tæt samarbejde mellem gerontologiens forskellige grene, i forskningen, i udviklingsarbejdet og i det praktiske arbejde." (Viidik, 1983, s. 9)

Med det understregede han betydningen af, at gerontologi ikke bare udfolder sig i akademiske kredse, men i samarbejdet på tværs af alle de grupper, der er involveret i teoretisk og praktisk arbejde på ældreområdet.

Tværfagligheden blev definerende for de initiativer, der udsprang af DGS, herunder Dansk Gerontologisk Institut, som blev etableret i 1989, og som stod for en stærk tværvidenskabelig aldringsforskning, der integrerede både medicinske, humanistiske og socialvidenskabelige tilgange og henvendte sig til en bred målgruppe. Og tværfagligheden er stadig i højsædet i alle selskabets aktiviteter. Selskabet bestræber sig til stadighed på at styrke dialogen på tværs af discipliner, mellem praksisviden og forskningsviden, og tilstræber kritisk refleksion på tværs af discipliner og felter. Det sker gennem Tidsskriftet Gerontologi, gennem den årlige konference, gennem VEGA-netværket og selskabets øvrige aktiviteter.

Er der så mere at arbejde for? Det synes vi, der er. Det, der bør samle gerontologien i dag og fremover, er kampen mod polariserede fortællinger om aldring. Svage versus stærke ældre, tredje- versus fjerdealderskategorier. Modstillede alderskategorier er udbredte og påvirker de måder, vi tænker om aldring, hvad enten det er vores egen eller andres. De former samfundets institutioner, politikområder, og uddannelse. Og det risikerer at skygge over en forståelse af, hvor kompleks og modsætningsfyldt aldring opleves og leves set fra konkrete menneskers perspektiv og en udvikling af politik og faglighed der tager højde for kompleksiteten.

Midlet er det samme som det har været hele tiden: Tværvidenskabelighed, tværfaglighed og kritisk refleksion på tværs af disciplinerne.

Vi er taknemmelige for medlemmernes støtte til dette vigtige arbejde.

Tillykke til Dansk Gerontologisk Selskab med de første 75 år.

(Artiklen er uddrag af formandens jubilæumsartikel i Tidsskriftet Gerontologi 1/2021)

**DANSK
GERONTOLOGISK
SELSKAB**

Om Dansk Gerontologisk Selskab (DGS)

DGS er et videnskabeligt selskab, der har eksisteret siden 1946.

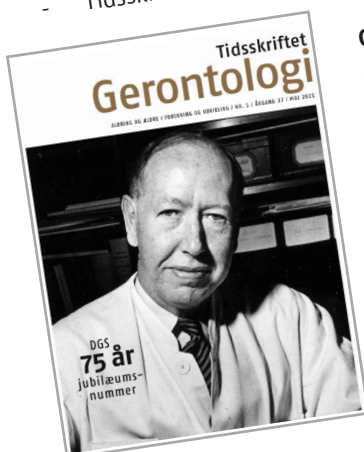
Selskabets formål er at virke for udbredelse af gerontologisk viden ved at fremme forskning, undervisning og oplysningsvirksomhed inden for alle gerontologiens delområder.

Selskabet er medlem af International Association of Gerontology & Geriatrics (IAGG) og af Nordisk Gerontologisk Forening.

Selskabets aktiviteter er alene finansieret gennem medlemskontingent og konferenceindtægter og baseret på frivilligt arbejde. Som medlem støtter du selskabets mange aktiviteter.

Blandt selskabets aktiviteter er:

- Årlig National Conference om Aldring og Samfund.
- Vejledning af medlemmer om netværk o.l.
- En omfattende artikeldatabase.
- Nordisk samarbejde, bl.a. om Nordisk Kongres i Gerontologi.
- Det digitale nyhedsbrev Nyt om Gammelt.
- Tidsskriftet Gerontologi.

Om Tidsskriftet Gerontologi

Tidsskriftet Gerontologi bringer viden inden for forskning og udvikling om aldring og ældre – overvejende fra en dansk kontekst. Tidsskriftet indeholder både formidlingsartikler, peer review-artikler og kritiske indlæg. Ideer til artikler er velkomne; det kan være artikler om spændende udviklings- eller forskningsprojekter, eller det kan være andre artikler om gerontologiske emner.

Se mere på www.danskgerontologi.dk

I anledning af jubilæet laver vi nu på vores hjemmeside fuld Open Access med adgang til alle artikler allerede fra udgivelsesdagen; vi kan således komme endnu længere ud med artiklernes spændende indhold og få delt den aktuelle viden på tværs af forskning og praksis uden forsinkelse.

Vi har desuden introduceret Online-First-mulighed for publikationer, hvilket også øger adgangen til gerontologisk viden... Evt. mere info på: redaktion@danskgerontologi.dk

LOKALEOVERSIGT PÅ KONFERENCEHOTELLET

COMWELL MIDDELFART
KARENSMINDEVEJ 3
5500 MIDDELFART

